

Mikulová, Jana

Obsahové věty

In: Mikulová, Jana. *Syntax latinských vedlejších vět*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2014, pp. 57

ISBN 978-80-210-7207-7; ISBN 978-80-210-7210-7 (online : Mobipocket)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/131775>

Access Date: 17. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

OBSAHOVÉ VĚTY

Termínem „obsahové věty“ se označuje velká skupina vět, které fungují jako argument predikátu obsaženého ve větě hlavní. Mohou mít funkci podmětu nebo předmětu. V **české terminologii** se proto používá také označení **věty předmětné** a **podmětné**. Řídícím predikátem může být sloveso, ale i jméno.

Obsahové věty mohou mít podobu infinitivních či participiálních konstrukcí, různých spojkových vět nebo nepřímých otázek uvozených tázacími zájmeny, příslovci či tázacími částicemi. Jak bylo uvedeno v kapitole *Systém latinských vedlejších vět*, vedlejší věty obsahové se dělí na tři velké skupiny – na věty **oznamovací**, **žádací** a **tázací**. S jistým zjednodušením lze říct, že věty oznamovací informují o nějaké skutečnosti („Tvrdí, že mu to řekl.“), věty žádací se snaží přimět adresáta k nějakému jednání („Prosí mě, abych mu to řekl.“) a věty tázací se snaží získat chybějící informaci („Ptá se, kdo ti to řekl.“).

Zařazení věty do jedné ze skupin se děje na základě významu řídicího predikátu ve větě hlavní v kombinaci s formou věty vedlejší a její komunikační funkcí. Samotná podoba věty vedlejší není spolehlivým kritériem, protože např. akuzativ s infinitivem může mít oznamovací i žádací význam podle toho, jaký predikát je ve větě hlavní. Naopak jeden predikát může řídit různé věty s různým významem, např. *dicere* může řídit infinitivní konstrukci s oznamovacím významem, větu s *ut/ne* s žádacím významem nebo větu s tázacím významem. Přesto však lze rozlišit věty a konstrukce typické pro jednotlivé skupiny vět. Oznamovací věty jsou nejčastěji vyjádřeny akuzativem s infinitivem nebo nominativem s infinitivem, větami s *ut (non)* nebo *quod*. Pro věty žádací je typická zejména věta s *ut/ne*. Tázací věty jsou uvozeny tázacími zájmeny, příslovci nebo tázacími spojovacími výrazy. Zatímco věty tázací jsou většinou jasně vymezenou skupinou, hranice mezi větami oznamovacími a žádacími je méně zřetelná a v některých případech může být význam věty zřejmý pouze na základě kontextu.

Existence styčných oblastí mezi oznamovacími a žádacími větami bude zohledněna i v následujícím výkladu. První část bude věnována infinitivním konstrukcím, protože akuzativ s infinitivem může mít oznamovací i žádací význam. Poté bude následovat výklad o oznamovacích spojkových větách, o spojkových větách žádacích a nakonec výklad o větách tázacích.

